

مشارکت عمومی و نظارت همگانی

نویسنده گان:

دکتر سید روح اله قرشی

استادیار گروه مدیریت و انشاه پیام نور

دکتر سید مهدی الوانی

استاد گروه مدیریت و انشاه علامه طباطبائی

سرشناسه: قرشی، سید روح اله، ۱۳۶۱-

عنوان و نام پدید آور: مشارکت عمومی و نظارت همگانی

مشخصات نشر: تهران: دانش های بنیادی، ۱۳۹۴،

مشخصات ظاهری: ۲۱۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۵۴۴-۹-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیای مختصر

یادداشت: کتابنامه؛ ص. ۲۱۲-۲۱۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.

شناسه افزوده: الوانی، سید مهدی، ۱۳۲۳-

شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۶۲۰۲۱

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۵۴۴-۹-۵

عنوان: مشارکت عمومی و نظارت همگانی

نویسنده: سید روح اله قرشی، سید مهدی الوانی

ویراستار فرهنگی: سید محمد عباس نیا

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰

ناشر: انتشارات دانش های بنیادی

قیمت: ۱۷۵۰۰۰ ریال

حروفچینی: انتشارات دانش های بنیادی

مسئولیت صحت مطالب کتاب با نویسندگان است.

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

www.fspress.net

info@fspress.net

سخن نویسنده

سال‌هاست که موضوع مشارکت عمومی پا به عرصه‌ی ادبیات مدیریت دولتی و علوم سیاسی نهاده است؛ اما تاکنون کمتر مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته و ابزارهای آن برای مدیران و سیاستمداران ناشناخته مانده است. شاید یکی از دلایل توجه اندک پژوهشگران به این عرصه، نبود دسترسی به منابع پژوهشی است؛ زیرا نسبت به موضوعات دیگر حوزه‌ی مدیریت و سیاست، تعداد اندکی مقاله و پایان‌نامه در این حوزه وجود دارد که دلیل آن را می‌توان عدم مستندسازی تجارب کشورها دانست. بر همین اساس کتاب حاضر تألیف و در فصل اول آن سعی شده است حالات مختلف مشارکت معرفی شود و سپس مشارکت عمومی به صورت اختصاصی مورد توجه قرار گرفته است. در این راستا ابتدا واژه‌شناسی مشارکت عمومی در کشورهای مختلف معرفی شده و سپس تعریف، منطق، بازیگران و اهداف مختلفی که برای مشارکت عمومی بیان شده، ذکر گردیده است. در ادامه‌ی فصل، موانع و عوامل موفقیت مشارکت عمومی و نحوه‌ی ارزیابی آن مورد بررسی قرار گرفته و الگوها، روش‌ها و ابزارهای مشارکت عمومی معرفی شده‌اند.

یکی از حوزه‌های مشارکت عمومی، حوزه‌ی نظارت و ارزیابی است. معمولاً این بخش اولین حوزه‌ای است که سازمان‌های عمومی تلاش می‌کنند تا مشارکت مردم را به سمت آن سوق دهند. بنابراین فصل دوم کتاب حاضر حوزه‌ی نظارت و ارزیابی را معرفی می‌کند. در این فصل مفهوم، تعریف، فلسفه، ارکان و مراحل نظارت تبیین شده و در آخر فصل انواع نظارت معرفی شده است. این فصل مقدمه‌ای است که با استفاده از آن می‌توان نحوه‌ی مشارکت عمومی در حوزه‌ی نظارت و ارزیابی را ترسیم کرد.

فصل سوم کتاب پیش رو، مشارکت عمومی در حوزه‌ی نظارت و ارزیابی را بررسی و مفهوم نظارت همگانی را تبیین می‌کند. در این فصل ابتدا تعاریف، ارکان و مراحل نظارت همگانی معرفی و در پایان مبانی نظارت همگانی از دیدگاه‌های مختلف بررسی می‌شود تا جایگاه واقعی آن روشن و ضرورت پرداختن به آن برای همگان برجسته شود.

در پایان نیز نظارت همگانی در عرصه‌ی عمل را با معرفی مرکز نظارت همگانی شهرداری تهران آغاز کرده و با بیان نحوه‌ی شکل‌گیری، فرایند کاری، ساختار، وظایف و اهم

اقدامات آن تلاش شده است تا الگویی موفق برای دیگر سازمان‌های عمومی و دولتی معرفی شود. آسیب‌شناسی مرکز نظارت همگانی شهرداری تهران نیز می‌تواند مانع بسیاری از سعی و خطاهای دیگر سازمان‌ها در راستای جلب مشارکت عمومی باشد و با مطالعه‌ی آن در انتهای فصل چهارم، می‌توان درس‌های زیادی آموخت.

در اینجا لازم است که از تلاش سایر اساتید و همراهان به‌خصوص جناب آقای دکتر علینقی امیری، جناب آقای دکتر علی‌اصغر پورعزت، جناب آقای دکتر بهروز زارعی، جناب آقای دکتر عبدالله توکلی و معاونان و مدیران مرکز نظارت همگانی شهرداری تهران به‌ویژه جناب آقای فاضل حیدری تشکر و قدردانی شود.

سید روح‌اله قرشی، سید مهدی الوانی
تابستان ۱۳۹۴

www.ketab.ir

فهرست مطالب کتاب

- پیش گفتار ۱
- فصل اول. مشارکت و مشارکت عمومی ۳
۱. ۱. مقدمه ۵
۱. ۲. مشارکت و مشارکت عمومی ۵
۱. ۲. ۱. حالت های مشارکت ۵
۱. ۲. ۲. مشارکت اجتماعی و جمعی ۶
۱. ۲. ۳. مشارکت سیاسی (عمومی) ۷
۱. ۲. ۴. مشارکت فردی ۹
۱. ۳. واژه شناسی مشارکت عمومی ۹
۱. ۴. تعریف مشارکت عمومی ۱۰
۱. ۵. منطق مشارکت عمومی ۱۱
۱. ۶. بازیگران مشارکت عمومی ۱۲
۱. ۷. اهداف مشارکت عمومی ۱۳
۱. ۸. موانع مشارکت عمومی ۱۴
۱. ۹. عوامل موفقیت مشارکت عمومی ۱۸
۱. ۹. ۱. عوامل لازم برای موفقیت مشارکت عمومی ۱۸
۱. ۹. ۲. عوامل کافی برای موفقیت مشارکت عمومی ۱۹

۲۰	۱۰.۱. ارزیابی مشارکت عمومی
۲۰	۱۱.۱. حوزه‌های مشارکت عمومی
۲۱	۱.۱۱.۱. حوزه‌ی خط‌مشی‌گذاری و برنامه‌ریزی
۲۱	۲.۱۱.۱. حوزه‌ی تخصیص بودجه
۲۱	۳.۱۱.۱. حوزه‌ی مصرف بودجه
۲۲	۴.۱۱.۱. حوزه‌ی خدمات
۲۲	۵.۱۱.۱. حوزه‌ی نظارت و ارزیابی
۲۳	۱۲.۱. الگوهای مشارکت عمومی
۲۴	۱.۱۲.۱. الگوهای مراتبی
۳۶	۲.۱۲.۱. الگوهای مراتبی الکترونیکی
۳۸	۳.۱۲.۱. الگوهای عاملی
۴۸	۴.۱۲.۱. الگوهای فرایندی
۵۰	۵.۱۲.۱. الگوهای حوزه‌ای
۵۰	۱.۵.۱۲.۱. حوزه‌ی خط‌مشی‌گذاری و برنامه‌ریزی
۶۰	۲.۵.۱۲.۱. حوزه‌ی ارائه خدمات
۷۲	۳.۵.۱۲.۱. حوزه‌ی بودجه‌ریزی
۸۳	۴.۵.۱۲.۱. حوزه‌ی نظارت و ارزیابی
۹۸	۶.۱۲.۱. جمع‌بندی الگوهای مشارکت عمومی
۹۹	۷.۱۲.۱. روش‌ها و ابزار مشارکت عمومی
۹۹	۱.۷.۱۲.۱. معرفی روش‌ها و ابزار
۱۰۲	۲.۷.۱۲.۱. طبقه‌بندی روش‌ها و ابزار
۱۴۸	۳.۷.۱۲.۱. تحلیل روش‌ها و ابزار
۱۴۱	۱۳.۱. جمع‌بندی فصل اول
۱۴۳	فصل دوم. آشنایی با حوزه‌ی نظارت و ارزیابی
۱۴۵	۱.۲. مقدمه
۱۴۵	۲.۲. نظارت و انواع آن
۱۴۵	۱.۲.۲. مفهوم نظارت

۱۴۷	۲.۲.۲. تعریف نظارت
۱۴۹	۳.۲.۲. فلسفه‌ی نظارت
۱۵۰	۴.۲.۲. ارکان نظارت
۱۵۱	۵.۲.۲. مراحل نظارت
۱۵۲	۱.۵.۲.۲. تعیین استاندارد برای نظارت
۱۵۳	۲.۵.۲.۲. مقایسه‌ی عملکرد با استانداردها
۱۵۳	۳.۵.۲.۲. تشخیص انحراف‌ها و بررسی علل بروز آن‌ها
۱۵۴	۴.۵.۲.۲. تنظیم و اجرای برنامه‌های اصلاحی
۱۵۴	۶.۲.۲. انواع نظارت
۱۵۵	۱.۶.۲.۲. از حیث زمان نظارت: نظارت آینده‌نگر، حال‌نگر و گذشته‌نگر
۱۵۶	۲.۶.۲.۲. از حیث مرجع نظارت: نظارت درون‌سازمانی و برون‌سازمانی
۱۵۸	۷.۲.۲. انواع نظارت در اسلام
۱۵۹	۱.۷.۲.۲. از حیث تعدد و نوع ناظران: حکومت بر مردم، مردم بر حکومت، مردم بر مردم
۱۵۹	۲.۷.۲.۲. از حیث وضوح: نظارت آشکار و نظارت پنهان
۱۶۰	۳.۷.۲.۲. از حیث ناظر: نظارت بیرونی و نظارت درونی (خودکنترلی)
۱۶۲	۸.۲.۲. جمع‌بندی فصل دوم
۱۶۳	فصل سوم. مشارکت عمومی در حوزه‌ی نظارت و ارزیابی (نظارت همگانی)
۱۶۵	۱.۳. مقدمه
۱۶۵	۲.۳. نظارت همگانی و مبانی آن
۱۶۵	۱.۲.۳. تعریف نظارت همگانی
۱۶۶	۲.۲.۳. ارکان نظارت همگانی
۱۶۶	۳.۲.۳. مراحل نظارت همگانی
۱۶۷	۴.۲.۳. مبانی نظارت همگانی
۱۶۷	۱.۴.۲.۳. مبانی دینی نظارت همگانی
۱۸۲	۲.۴.۲.۳. مبانی تاریخی نظارت همگانی
۱۸۲	۳.۴.۲.۳. مبانی سیاسی و فلسفی نظارت همگانی

۱۸۳	۴.۲.۳. مبانی حقوقی نظارت همگانی
۱۸۴	۴.۲.۳. مبانی جامعه‌شناختی نظارت همگانی
۱۸۴	۴.۲.۳. مبانی مدیریتی نظارت همگانی
۱۸۵	۴.۲.۳. مبانی روانشناختی نظارت همگانی
۱۸۵	۴.۲.۳. جمع‌بندی فصل سوم
۱۸۷	فصل چهارم. نظارت همگانی در عمل (مطالعه‌ی موردی شهرداری تهران)
۱۸۹	۴.۱. مقدمه
۱۹۰	۴.۲. مرکز نظارت همگانی شهرداری تهران
۱۹۰	۴.۲.۱. شکل‌گیری و فرایند کاری
۱۹۰	۴.۲.۲. ساختار
۱۹۱	۴.۲.۳. وظایف
۱۹۲	۴.۲.۴. اهم اقدامات
۱۹۵	۴.۲.۵. آسیب‌شناسی
۱۹۷	۴.۲.۶. شیوه‌ی توسعه‌ی فعالیت‌های مرکز
۱۹۸	۴.۲.۱. فرایند مشارکت عمومی در حوزه‌ی خط‌مشی‌گذاری و برنامه‌ریزی
۱۹۹	۴.۲.۲. فرایند مشارکت عمومی در حوزه‌ی تخصیص بودجه
۲۰۰	۴.۲.۳. فرایندهای مشارکت عمومی در حوزه‌ی ارائه‌ی خدمات
۲۰۲	۴.۲.۴. فرایند مشارکت عمومی در حوزه‌ی مصرف بودجه
۲۰۲	۴.۲.۵. فرایند مشارکت عمومی در حوزه‌ی نظارت و ارزیابی
۲۰۳	۴.۲.۷. جمع‌بندی فصل چهارم
۲۰۵	نمایه
۲۰۹	واژه‌نامه‌ی فارسی - انگلیسی
۲۱۱	واژه‌نامه‌ی انگلیسی - فارسی
۲۱۳	منابع